

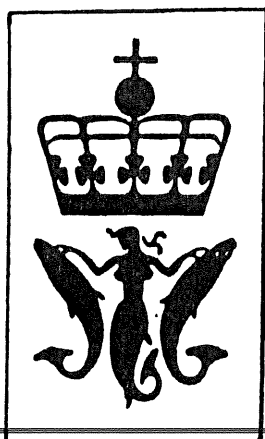
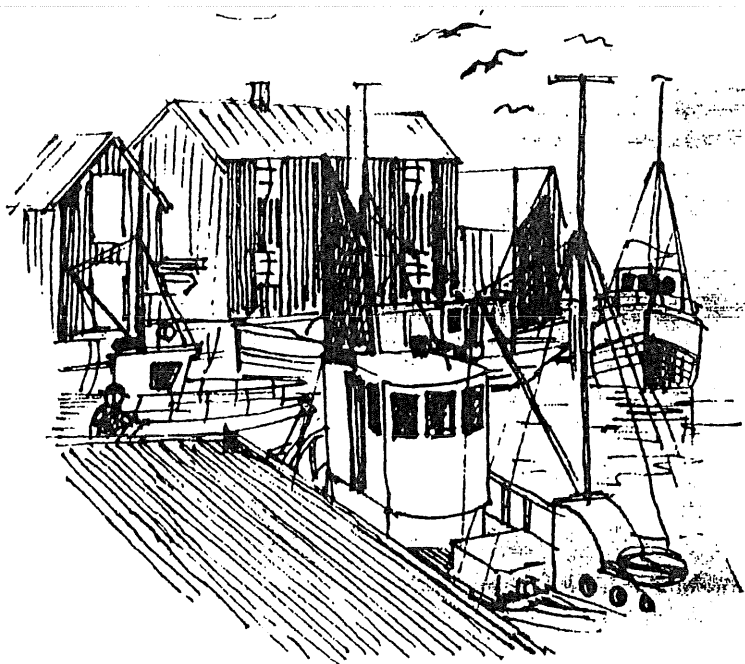
05a

FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

ÅRSMELDING

17 JUNI 1993

1992

FISKERIRETTLEDEREN I RØST

3023/b 1130

INNHALDSFORTEGNELSE

1. RØST KOMMUNE
2. SAMMENDRAG

3. SYSSELSETTING
4. FISKEFLÅTEN
5. FOREDLINGSLEDDET
6. RÅSTOFFSITUASJONEN
7. HAVBRUKSNÆRINGEN
8. ANNEN VIRKSOMHET

1. RØST KOMMUNE

Røst er den ytterste øygruppen i Lofoten, og befinner seg ca. 100 km vest for fastlandet. Øygruppa består av hundrevis av øyer, holmer og skjær, og kommunens totale kystlinje er 79 km lang. Røstlandet er den største øya (4 km²), og bosettingen er konsentrert her. Det høyeste punktet på Røstlandet er 11 m over havet.

Sør for de bebodde øyene ligger landets største fuglefjell. Storfjellet er høyest; 267 m over havet. Ca. 1/4 av landets sjøfuglbestand holder til i dette området.

Et areal på ca. 120 km² sør for de bebodde Røst-øyene er i St.meld.nr.62 "Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge" foreslått vernet som landskapsverneområde med fuglereservater. Området omfatter hundrevis av øyer, holmer, skjær og fuglefjell, men det meste er sjøområder der det foregår et variert fiske.

I fuglefjellet Trenyken er det funnet hulemalerier som er mellom 2000 og 3000 år gamle. Dette tyder på at bosettingen i Røst er svært gammel.

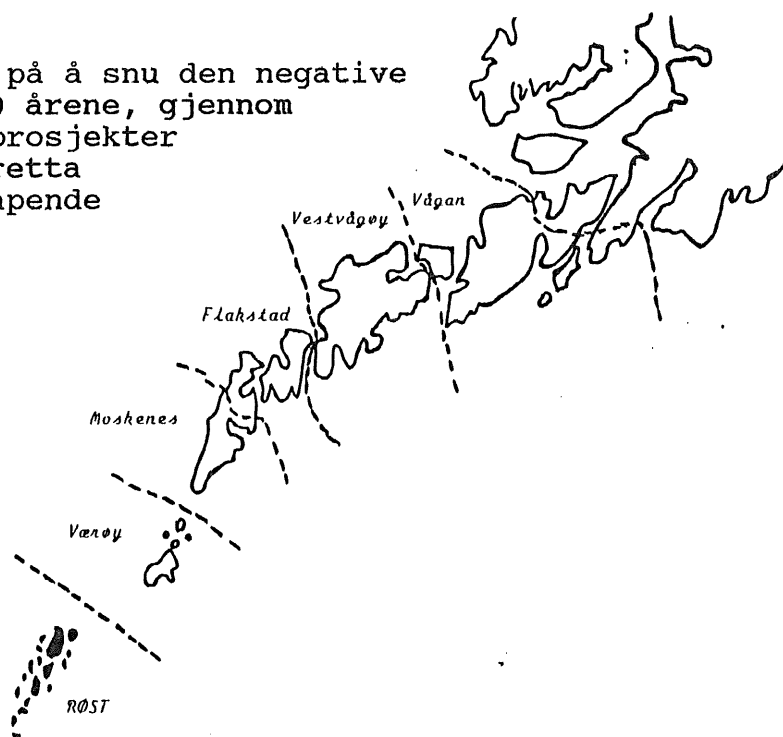
Den eldste historiske beretningen fra Røst er skrevet av den venetianske adelsmannen Pietro Querini, som etter et forlis strandet på en øy utenfor Røst i 1432. I denne beretningen fortelles det om produksjon av tørrfisk i Røst.

Lofotfisket er spesielt viktig i Røst, og kvantumsoversikten viser kommunens avhengighet av torsk. En viktig binæring til fiske er sauehold.

De senere år har mellom 300 og 400 fartøy deltatt i vinterfisket ved Røst, de fleste fra områder lenger sør, der Sør-Trøndelag tradisjonelt har vært, og er sterkt representert.

Røst kommune har satsset sterkt på å snu den negative befolkningsutviklingen i 70- 80 årene, gjennom boligbygging, finansiering av prosjekter innen fiskerinæringa og kvinneretta tiltak, og gjennom holdningsskapende arbeid. I perioden 1990 til 31.12.92 økte folketallet fra 621 til 671 personer.

Kommunikasjonene med Bodø og fastlands-Lofoten er gode, med flyforbindelse 2 ganger daglig og rutebåt en gang pr dag.

2. SAMMENDRAG

Det var seks fiskeindustribedrifter i kommunen i 1992. Antallet eksportører økte med en, slik at det nå er fem eksportører av saltfisk og tørrfisk i Røst.

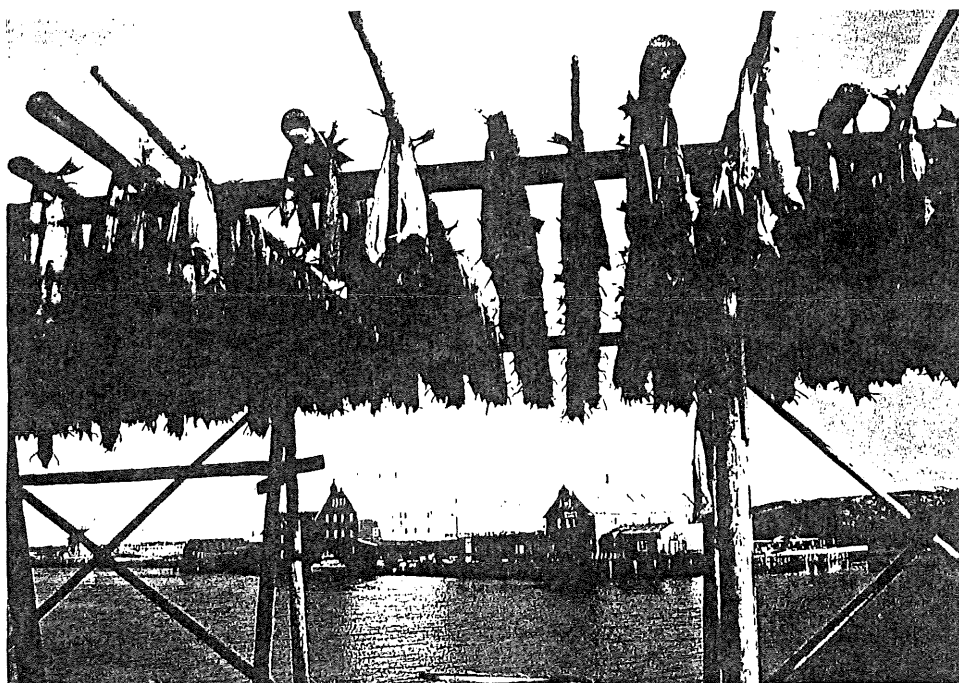
Tørrfisk er det viktigste produktet. Høy gjennomsnittstemperatur og mye vind gjør de klimatiske forhold for tørrfisk unike i Røst. Eksportørene i Røst betjener ca. 1/4 av tørrfiskmarkedet i Italia.

Torskekvantumet har hatt en kraftig økning de siste årene, og statistikken viser tydelig hvor avhengig Røst er av torskefisket. Etter at dette fisket ble kvoteregulert, leveres det meste av dette kvantumet av tilreisende fartøy.

Det har vært fisket mer intensivt på andre fiskeslag de siste årene. Langt flere fartøy deltar i dette fisket nå, i sterk konkurranse med autolineflåten. Til tross for stor deltakelse er ilandført kvantum redusert, og det uttrykkes stor bekymring over denne utviklingen fra både fiskerne og fiskekjøperne.

Det har vært en økning i fiskermanntallet og i antall merkeregistrerte fartøy. I fiskermanntallet var det 125 personer, 99 på blad B og 26 på blad A, og det var 74 merkeregistrerte fartøy ved utgangen av 1992.

Det er to oppdrettskonsesjoner for laks i Røst. Disse drives av et firma.

3. SYSSELSETTINGEN

FISKERMANNTALLET PR 31.12

	BLAD A	BLAD B	SUM
1982			124
1989	31	91	122
1990	28	91	119
1991	26	85	111
1992	26	99	125

Antall manntallsførte fiskere på blad B økte med 14 personer siste år. Anskaffelse av et fartøy på ca. 30 m. ga 6 nye arbeidsplasser. Det var også en del tilflytting av fiskere til Røst i 92.

FISKERE FORDELT ETTER ALDERSGRUPPE

ALDER	15- 19	20- 29	30- 39	40- 49	50- 59	60- 69	70- 79	GJ.SN. ALDER
BLAD A					2	17	7	68,0
BLAD B	7	22	20	24	9	11	6	44,5
SUM	7	22	20	24	11	28	13	

Det var en økning på 4 personer i aldergruppen 15-19 år, 6 personer i gruppen 40-49, og en reduksjon på 3 personer i alderen 60-69 år.

SYSSELSETTINGEN I OPPDRETTSNÆRINGEN

FAST ANSATTE	SESONGARBEIDERE		SUM ÅRSVERK	
KVINNER	MENN	KVINNER	MENN	TOTALT
	2	3	6	5

Sysselettingen har gått ned fra 7.5 årsverk i 91 til 5 årsverk i 92. Dette skyldes problemene med sykdomsutbrudd og tidlig utslakting av fisken.

SYSSELSETTINGEN I FISKEINDUSTRIEN

FAST ANSATTE	SUM ÅRSVERK		SUM ÅRSVERK	
KVINNER	MENN	KVINNER	MENN	TOTALT
11	43	13	52	65

Sysselettingen har økt med ca. 1 årsverk fra 91.

4. FISKEFLÅTEN

MERKEREKISTERDATA Lengde i meter

	0-4,9	5-9,9	10-14,9	15-19,9	20-29,9	30-	SUM
1989	4	25	17	3	2		51
1990	1	38	17	4	1		61
1991	2	46	19	4	1		72
1992	2	47	19	4	1	1	74

ALDERSFORDELING

Lengde i meter	BYGGEÅR				
	<60	60-69	70-79	80-89	90-
0 - 4,9			1	1	
5 - 9,9	8	11	9	18	1
10 - 14,9	3	5	6	4	1
15 - 19,9	1	1	2		
20 - 29,9				1	
30 -		1			
SUM	12	18	18	24	2

Det er en hvalfangstkonsesjon i Røst, og en reke/torsketrålkonsesjon.

Fartøykvotene for torsk
1992:

Fartøy- lengde i meter	Antall	Enhets- kvoter	Tonn rund vekt
0 - 6,9	3	7,2	21,6
7 - 7,9	4	12,2	48,8
8 - 8,9	2	13,7	27,4
9 - 9,9	5	17,3	86,5
10 - 10,9	6	22,3	133,8
11 - 11,9	2	28,8	57,6
12 - 12,9	2	35,3	70,6
13 - 13,9	0		
14 - 14,9	6	50,4	302,4
15 - 15,9	4	58,3	233,2
30 - 30,9	1	133,2	133,2
SUM	35		1.115,1

Fartøy med rett til å delta i maksimal-
kvotefisket etter torsk i 1992:

Fartøy- lengde i meter	Antall	Enhets- kvoter	Tonn rund vekt
0 - 5,9	6	3	18
6 - 6,9	8	4	32
7 - 7,9	6	6	36
8 -	6	8	48
SUM	26		134

Omregningsfaktoren for torsk ble endret
fra 1.4 til 1.5 fra 1.januar 1992.
Kvotene ble dermed 7% lavere enn de ville
vært med omregningsfaktor 1.4.

I tillegg kommer en småtrålkvote på 267 tonn rund vekt.

5. FOREDLINGSLEDDET

Det var 6 fiskebruk i Røst i 1992, alle helårsdrevne med konvensjonell produksjon. 5 av bedriftene er eksportører av saltfisk og tørrfisk. Italia er det viktigste markedet for produktene. Ved et av fiskebrukene er det trandamperi. Det ble produsert 336.400 l tran her i 1992.

Hengekvantumet i Lofoten ble ca. 16 mill. kg sl.vekt skrei. En vesentlig årsak til det store hengekvantumet var sammenbruddet på saltfiskmarkedet. Det ble dermed hengt fisk fra januar måned, noe som førte til redusert kvalitet på fisken. I Røst ble det hengt ca. 4 mill.kg. skrei.

Det var et generelt prisfall på tørrfisk fra 1991 til 1992. Markedsprisen var likevel relativt høy ved starten på sesongen, men falt etter hvert. Devalueringen av den italienske liren førte til et dramatisk prisfall. Denne situasjonen kombinert med et høyt hengekvantum førte til problemer for de tilvirkere og eksportører som hadde ventet med å inngå salgskontrakter.

Den ustabile situasjonen med flytende valuta, mange nye eksportører i markedet som tildels underbød hverandre, og stor tørrfiskproduksjon, førte til at de italienske importørene ikke kjøpte opp fisk for lagring. Italienerne importerte kun det de hadde behov for på kort sikt, med det resultat at større mengder fisk enn normalt ble liggende på lager i Norge ved årsskiftet.

Det ble innkjøpt ca. 240 tonn tørrfisk til Røst for videreeksport til Italia. Ved årsskiftet lå det på lager ca. 217 tonn tørrfisk til en verdi av ca. 20 mill.kr. Dette er en større lagerbeholdning enn normalt. I løpet av vinteren 93 er dette kvantumet i all hovedsak eksportert.

Av den totale tørrfiskproduksjonen i Lofoten i 1992, ble ca. 31% eksportert fra Røst.

Fra kjøpersiden uttrykkes det bekymring over den negative utviklingen i viktige fiskebestander som brosme og lange. Dette er fiskeslag som er av stor betydning for sysselsetting og produksjon på land, samtidig som drift på disse bestandene utgjør en vesentlig andel av fiskernes årsinntekt.

	1990	1991	1992
Omsetning fisk og fiskeprodukter	120 mill kr	160 mill kr	153 mill kr
Direkteeksport	70 mill kr	110 mill kr	105 mill kr
Omsetning pr innbygger i Røst	193.000,-	255.000,-	230.000,-

6. RÅSTOFFSITUASJONEN

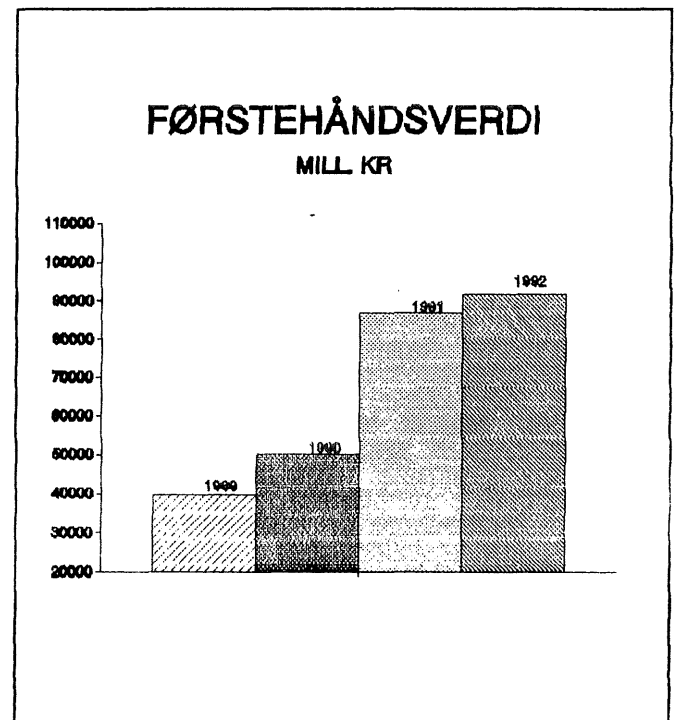
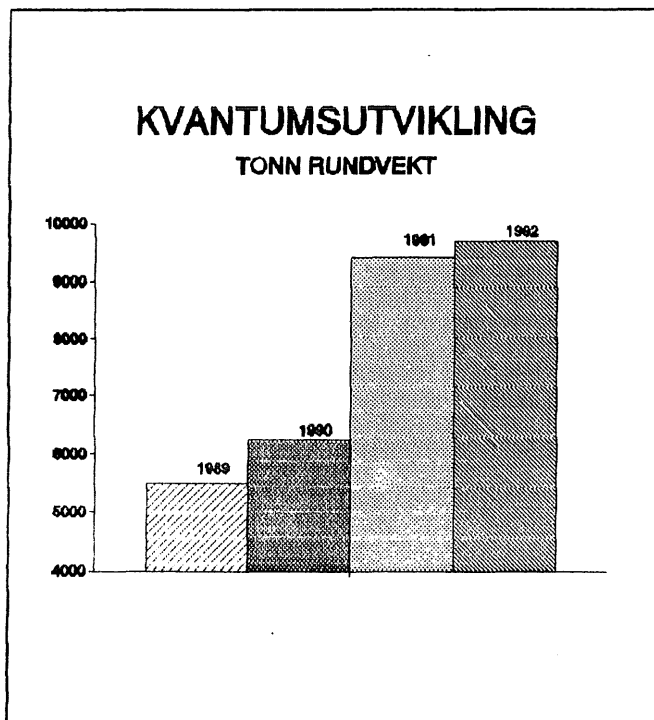
KVANTUM OPPGITT I TONN RUNDVEKT

FØRSTEHÅNDSVERDI I TUSEN KR

ÅR	TORSK	HYSE	SEI	LANGE	BROSME	UER	ANNET	TOTALT	VERDI
1989	3.780	346	460	501	247	137	33	5.504	39.497
1990	4.479	159	778	437	174	182	30	6.239	50.077
1991	8.052	149	666	247	53	208	33	9.408	86.814
1992	8.472	277	494	199	83	123	40	9.688	91.695

Torskekvantumet utgjør 87,4% av totalkvantumet. Den store økningen i torskekvantumet fra 89 til 92 har sin forklaring i det store skreiinnsiget og den økende deltakelsen i vinterfisket av tilreisende fartøy.

Ilandført kvantum av øvrige fiskeslag er blitt sterkt redusert de siste årene sett i forhold til fangstinnsatsen. Flere kystfiskefartøy deltar i sterk konkurranse med havgående fartøy i fisket på disse artene nå. Lange og brosmebestandene har gått kraftig tilbake.

7. HAVBRUKSNÆRINGEN

Det er 1 lakseoppdrettsanlegg i Røst. Bedriften har 2 konsesjoner, etter en sammenslåing av de to tidligere anleggene.

Fisken i anlegget ble rammet av ILA i april 92, og måtte utslaktes. Dette førte til en svært lav produksjon i 1992. I mangel på oppdrettslokaliteter i tilstrekkelig avstand fra de eksisterende lokaliteter, ble årets smolt utsatt i leid anlegg på Værøy. I løpet av våren 93 vil fisken bli flyttet fra Værøy til Røst, og det vil bli foretatt utsett av smolt i Røst.

Produksjonen av laks var på 130 tonn sl.vekt i 1992. Det ble solgt 197 tonn til en verdi av 5.1 mill.kr. Selskapet var også beskjeftiget med tørrfiskarbeid for en lokal produsent og leide ut tørrfiskhjeller ved sitt landanlegg.

Bedriftens styrke ligger at laksen slaktes ved eget anlegg. Fisken tas da opp og slaktes på meget kort varsel når prisnivået er gunstigst. Dette er en stor fordel framfor de anlegg som må avtale slakting i god tid på forhånd ved slakterier.

8. ANNEN VIRKSOMHET

VERNEOMRÅDER

I St.meld.nr.62 "Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge" er et sjøareal i Røst på ca. 120km² foreslått vernet som landskapsverneområde. Innenfor dette området foreslås det vernet flere fuglereservater. Bakgrunnen for verneforslaget er den store mengde sjøfugl som befinner seg i området.

Hele dette arealet består av ulike typer fiskefelt, og det er ikke foretatt noen konsekvensvurdering eller avklaring av konflikter mellom fiskeriinteresser og verneinteresser i området.

FOLKEMØTER

I løpet av noen hektiske vintermånedene samles det hundrevis av fiskere fra hele landet i Røst for å delta i skreifisket her. I løpet av disse månedene arrangeres det hvert år flere folkemøter der forhold fiskerne er opptatt av tas opp til debatt.

Etter at kvotereguleringene kom, har det oppstått stadig nye problemer i fiskerinæringa. Lave kvoter, endret omregningsfaktor for torsk, reguleringssystemer, EØS-EF, manglende rekruttering og fornyelse av fiskeflåten, nedgang i priser, svart salg, snusk og fanteri i næringa, kvalitetkriterier, havneforhold, osv. er temaer som drøftes på disse møtene.

GJESTEFORTØYNING

For å bedre forholdene i havna ble det utlagt ca. 800 m. bunnkjetting med 14 opphalere til fortøyning. Disse fortøyningene skal være nødfortøyninger ved dårlig vær eller når ordinær fortøyning ryker, samtidig som de dekker et meget etterspurt behov fra gjesteflåten. Røst kommune gjennomførte prosjektet i samarbeid med Kystverket.

UTDYPING AV HAVNA

Fylkestinget plasserte Røst på 1. plass på prioriteringslista når det gjelder utdyping av havna. Dette vil bedre innseilings- og havneforholdene betydelig. Arbeidet vil starte i 94/95.

KYSTSKIPPERUTDANNING

Etter fiskerirettlederens initiativ ble det gjennomført et kystskipperkurs i Røst høsten 92, med deltakere både fra Røst og andre kommuner i fylket. Kurset ble gjennomført som AMO-kurs, og Nordland Fiskerifagsskole på Gravdal var faglig ansvarlig for kurset. Tre uker av kursperioden ble lagt til Nordland Fiskerifagsskole, der også eksamen ble arrangert. 13 personer fullførte kurset.

SLIP OG MEKANISK VERKSTED

Tyvsøy Marin & Mekaniske A/S ble etablert vinteren 92, og fikk startet opp driften ved verkstedet etter at tidligere eiere var konkurs. Fiskerne utgjør en stor del av aksjonærene i selskapet. Det er to fast ansatte personer, i tillegg til 1/4 stilling innen administrasjonen.

ENSILASJE AV FISKEAVFALL

Røst Ensilering A/S var i full drift vinteren 92, og produserte ca. 1 mill. liter ensilasje som ble betalt med kr 0,35 pr liter. En kombinasjon av høy pris på syre til bruk i produksjonen, lav pris på ensilasjen og lavt produksjonskvantum, førte til et underskudd på 280.000,- i 1992. Dette kom i tillegg til et større underskudd i 1991, og bankforbindelsen forlangte vinteren 93 at selskapet skulle levere konkursbegjæring.

RØST LINEEGNESENTRAL

Det ble utbetalt lineegnetilskudd for 1.191.610 angler med tilsammen kr 118.508,-. 17 fartøy søkte tilskudd, 13 av disse var fra Røst. Tilskuddet var på 0,10 pr angel, fra november kr 0,05 pr angel.